

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Mali Suçlarla Mücadelede Mali İstihbaratın Rolünün Değerlendirilmesi¹Hüseyin AKKAYA² Mehmet YÜCE³

MAKALE BİLGİSİ

Başvuru: 03.10.2023**Kabul:** 02.12.2023**Online Yayın:**

04.12.2023

Anahtar Kelimeler:

Mali Suçlar,
Mali İstihbarat
Mali İstihbarat Birimi

Kaynak Gösterimi

Akkaya, Hüseyin ve Yüce, Mehmet. (2023). Mali Suçlarla Mücadelede Mali İstihbaratın Rolünün Değerlendirilmesi. Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi, 25 (2), 263-285. doi.org/10.54838/bilgisosyal.998203

Özet

Günümüzde mali suçların önlenmesi ve tespit edilmesi, ülkelerin en önemli konularının başında yer almaktadır. Bu konu aynı zamanda mali istihbarat birimlerinin de temel mücadele mekanizmasını oluşturmaktadır. Mali istihbarat, mali suçlarla mücadelede mali istihbarat birimlerinin verilerden yola çıkarak oluşturduğu analiz ve tipolojilerden meydana gelmektedir. Mali suçlarla mücadelede mali istihbaratın doğruluğu ve ortaya çıkacak olan finansal zekâ, suçun önlenmesi ve işlenmesi durumunda çözüme kavuşturulması için gereken en önemli olgu olarak kabul edilmektedir. Mali suçlarla mücadele eden pek çok uluslararası kurum bulunmaktadır. Başta Mali Eylem Görev Gücü ve EGMONT Grup genel çerçevede mali suç faaliyetlerine ve mali istihbarat birimlerine yönelik çalışmalar sürdürmektedir. Bunun yanı sıra yerel olarak faaliyet gösteren ülke mali istihbarat birimleri tarafından da mali suçlarla mücadele edilmektedir.

Amaç - Bu çalışma ile mali suç olgusuna yönelik mücadelede mali istihbarat kavramının incelenmesi amaçlanmaktadır. Mali suçlarla mücadele edilirken mali istihbaratın rolünün değerlendirilmesi üzerine oluşturulan bu çalışma ile mali suçların durumu değerlendirilecektir.

Yöntem - Mali suçlarla mücadelede mali istihbaratın önemi nedir? Sorusuna cevap bulmak için çalışmada bu konu kapsamındaki literatür incelenmiş ve mali suçlarla mücadelede mali istihbarat ile ilgili güncel bilgilere yer verilmiştir.

Sonuçlar - Mali suçların sınıraşan özelliği ve yaratmış olduğu ekonomik kaybın tespitinin tam anlamıyla hesaplanamadığı düşünüldüğünde, mali suçlarla mücadelede en önemli aracın mali istihbarat olduğu anlaşılmaktadır. Mali istihbaratın, mali suçlarla mücadele edilmesinde ve suçun önlenmesinde etkili ve verimli bir şekilde mali istihbarat birimlerine yardımcı olduğu tespit edilmiştir

¹Bu çalışma, 2023 yılında Prof. Dr. Mehmet YÜCE danışmanlığında yürütülen "Sınır aşan Bir Suç Olarak Mali Suçlar ve Bu Suçlarla Mücadelede Kurumlar: Türkiye ile Seçilmiş Ülke Uygulamaları, Karşılaştırmaları ve İşbirliği Arayışları" başlıklı Hüseyin Akkaya'nın doktora tezinden üretilmiştir

² **Sorumlu Yazar:** Dr., Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Artova Meslek Yüksekokulu, Finans Bankacılık ve Sigortacılık Bölümü ✉ huseyin.akkaya@gop.edu.tr, **ORCID:** 0000-0002-9886-6552

³ Prof. Dr., Bursa Uludağ Üniversitesi, ✉ mehmetyuc@gmail.com, **ORCID:** 0000-0001-6398-5589

RESEARCH ARTICLE

The Role Of Financial Intelligence in The Fight Against Financial Crimes¹Hüseyin AKKAYA² Mehmet YÜCE³ **Abstract**

Today, preventing and detecting financial crimes is one of the most important issues for countries. This issue also constitutes the basic struggle mechanism of financial intelligence units. Financial intelligence consists of the analysis and typologies created by financial intelligence units based on data in the fight against financial crimes. In the fight against financial crimes, the accuracy of financial intelligence and the financial intelligence that will emerge are considered the most important facts required to prevent the crime and to resolve it if it is committed. There are many international organizations fighting against financial crimes. In particular, The Financial Action Task Force (FATF) and EGMONT Group carry out studies on financial crime activities and financial intelligence units in general. In addition, financial crimes are also fought by country financial intelligence units operating locally.

Objective - This study aims to examine the concept of financial intelligence in the fight against financial crime. With this study, which is based on evaluating the role of financial intelligence in combating financial crimes, the situation of financial crimes will be evaluated.

Method - What is the importance of financial intelligence in combating financial crimes? To find an answer to the question, the study examined the literature on this subject and included current information on financial intelligence in the fight against financial crimes.

Results - Considering the transnational nature of financial crimes and the fact that the economic loss caused by financial crimes cannot be fully calculated, it is understood that financial intelligence is the most important tool in the fight against financial crimes. It is concluded that financial intelligence assists financial intelligence units effectively and efficiently in combating and preventing financial crimes.

ARTICLE INFO

Submitted: 03.10.2023**Accepted:** 02.12.2023**Published Online:**

04.12.2023

Keywords: Financial Crimes
Financial Intelligence
Financial Intelligence Unit.**To cite this article**Akkaya, Hüseyin and Yüce, Mehmet. (2023). The Role Of Financial Intelligence in The Fight Against Financial Crimes. *Journal of Social Sciences*, 25 (2), 263-285. doi.org/10.54838/bilgisosyal.1370539

¹ This study is derived from Hüseyin Akkaya's PhD dissertation entitled "Financial Crimes as a Transnational Crime and Institutions in Combating These Crimes: Turkey and Selected Countries' Practices, Comparisons and Cooperation Seeking's" is derived from Hüseyin Akkaya's PhD dissertation entitled "Financial Crimes as a Transnational Crime and Institutions in Combating These Crimes".

² **Sorumlu Yazar:** PhD., Lecture, Tokat Gaziosmanpaşa University, Artova Vocational School of Higher Education, Department of Finance, Banking and Insurance ✉ huseyin.akkaya@gop.edu.tr, ORCID: 0000-0002-9886-6552

³ Prof. Dr. Bursa Uludağ University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Department of Financial Law ✉ mehmetyuc@gmail.com, ORCID: 0000-0001-6398-5589

Giriş

Finansal sistem, dünya çapında yaşamları dönüştürmeye, insanların hedeflerini gerçekleştirmelerine ve ekonomik kalkınmayı teşvik etmeye yardımcı olmaktadır. Bununla birlikte finansal sistem aynı zamanda suçlular tarafından kara para aklamadan insan kaçakçılığına, terörizmin finansmanından yolsuzluk suçlarına kadar birçok suçun işleyişinde kullanılmaktadır. Bu suçlar aynı zamanda ekonomik düzeni de tehdit etmektedir. Bu nedenle birçok ülkede mali suçlarla mücadele etmek için mali istihbarat birimi oluşturulmuştur.

Mali suçlar genellikle finansal sistemleri kötüye kullanmayı amaçlayan yasa dışı faaliyetleri ifade etmektedir. Bu sebeple pek çok ülke, mali suçları önlemek ve tespit etmek için çeşitli önlemler almaktadır. Bu önlemlerin başında mali suçların önlenmesi ve soruşturulması için mali istihbarat birimleri yer almaktadır. Bu birimler, finansal verileri analiz ederek potansiyel mali suçları tespit etmeye çalışmaktadır. Ayrıca, bu birimler genellikle diğer kolluk kuvvetleri, vergi daireleri ve uluslararası kuruluşlarla işbirliği yaparak mali suçlarla mücadele göstermektedir.

Mali suçlarla mücadelede etkinlik sağlanması için gerek ulusal gerekse ulusüstü düzeyde mali istihbarat birimlerin kurulmasına ve güçlendirilmesine büyük önem verilmektedir. Mali istihbarat, finansal sistemdeki anormallikleri ve suç faaliyetlerini tespit etmek, izlemek ve engellemek için başvuru alan önemli bir unsurdur. Mali suçlarla mücadelede en önemli araçların başında gelen mali istihbarat, finansal verilerin toplanması, analizi ve değerlendirmesi sonucu elde edilmektedir. Mali istihbarat birimleri, mali suç yükümlülerinin finansal verileri izleyerek ve inceleyerek yasa dışı faaliyetleri tespit etmeye çalışmaktadırlar. Mali istihbaratın başarısı, güvenilir ve güncel bilgilere ulaşmak ve etkin kullanmaya bağlıdır.

Bu çalışmanın yapılmasında ki amaç günümüzde mali suçların giderek yaygınlaşması ve mali suçlar konusunda yeterli düzeyde çalışmanın bulunmamasıdır. Bu sebeple çalışmanın mali suçlar alanında literatüre katkı sağlaması ve kaynak teşkil etmesi beklenmektedir. Bu çalışma üç bölüme ayrılmıştır. Çalışmanın ilk bölümünde mali suçlar kavramına yönelik teorik bilgiler sunularak mali suç kümesi detaylı bir şekilde incelenmektedir. İkinci bölümünde mali istihbarat kavramına yönelik bilgiler verilerek mali istihbaratın elde edilmesinde kullanılan araçlar hakkında bilgi verilmektedir. Çalışmanın son bölümünde ise mali istihbarat birimleri tanımlanarak, mali suçlarla mücadelede mali istihbaratın rolü incelenmiş ve mali suçlarla mücadelenin önemi hakkında bilgiler sunulmuştur.

1. Mali Suç Kavramı ve Türleri

Bu bölümde mali suç kavramının tanımı ve mahiyetine yönelik açıklamalar yapılacak olup mali suç türleri hakkında bilgiler sunulacaktır.

1.1. Mali Suç

Mali suç, bankalar, finansal teknoloji şirketleri, kredi verenler ve benzerleri dâhil olmak üzere finansal kuruluşlar ve piyasalarla bağlantılı her türlü suç davranışını kapsayan bir şemsiye terimdir. Son yıllarda sıklıkla görülen diğer örnekler arasında borsaları ve perakende yatırımcıları etkileyen piramit şemaları ve pompalama ve boşaltmalar (pump-and-dumps) yer almaktadır. Mali Davranış Otoritesi (The Financial Conduct Authority - FCA) tarafından mali suç, her türlü sahtekârlık veya dolandırıcılık davranışının yanı sıra bilginin suistimal edilmesi ve kötüye kullanılması, terörün finansmanı ve suç gelirlerinin ele alınmasını da içermektedir (Dimitriou, 2023).

Mali suç, bir bireyin veya grubun yasa dışı yollardan mali varlıklar (para, menkul kıymetler veya diğer mülkler dâhil) elde etmesini sağlayan her türlü faaliyettir. Genellikle ya doğrudan bir kişi veya kurumdan çalmayı ya da bir varlığın kime ait olduğunu yasa dışı olarak değiştirmeyi veya gizlemeyi içermektedir. Mali suç bazen "*beyaz yaka suçu*" olarak da adlandırılmakta çünkü kişilerden ziyade varlıkları hedef almakta ve bu nedenle şiddet içermeme eğiliminde olmaktadır. Her halükarda, bireylerin mali durumlarına ve hatta bölgesel veya küresel piyasalara son derece zarar verici olabilmektedir (Unit21, 2023).

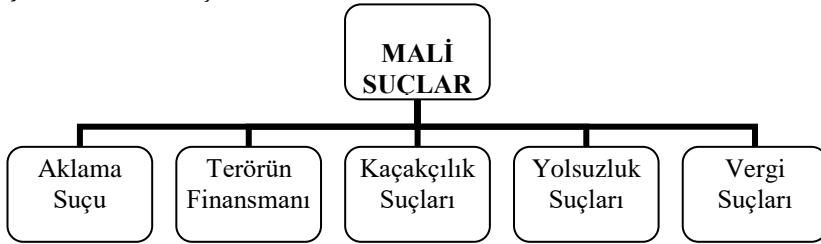
Literatür incelendiğinde konu ile ilgili mali suç tanımlamaları bulunmaktadır. Chamlin ve Kennedy (1991), mali suçun, "*bir birey veya bir grup birey tarafından finansal kazanç amacıyla işlenen yasa dışı bir eylem olduğunu*" belirtmektedir. Pickett ve Pickett (2002), mali suçu "*yasa dışı kazanç için aldatmanın kullanılması, normalde güven ihlalini ve faaliyetlerin gerçek doğasının bir miktar gizlenmesi*" , Pradel (2002), "*kaynağı ne olursa olsun doktrine göre mali suçluluk mağdurlarının zararlarına olarak, hukuka aykırı araçlarla gerçekleştirilen para kazancına bağlı bulunan suç*" olarak ifade etmektedir. Sudjianto vd., (2010), "*mali suçlar, bireyler ve kuruluşlar tarafından kişisel veya ticari bir avantaj elde etmek için işlenen mülkiyete karşı geniş bir suç kategorisini ifade ederek*" tanımlamaktadır. Jung ve Lee (2017), "*genellikle bir başkasının mülkiyetinin kendi kişisel kullanımını ve yararı için yasa dışı dönüşümü içeren mülkiyete karşı işlenmiş suç olarak*" görmektedir. Hobbs (1994), "*mali suç alanında faaliyet gösteren organize suç gruplarını, suç faaliyetlerinden elde ettikleri gelirlerini yeniden yatırmak için meşru ekonomiye sızan profesyoneller*" şeklinde tanımlamaktadır.

Konunun uzmanları ve akademisyenlerce yapılan tanımlamalar dışında literatürde uluslararası kurumlar tarafından yapılan mali suç tanımlamaları yer almaktadır. IMF (International Monetary Fund - Uluslararası Para Fonu) mali suçu geniş anlamda, "*maddi kayıpla sonuçlanan şiddet içermeyen herhangi bir suç olarak*" yorumlarken bunlara ek olarak, vergi kaçakçılığı ve aklama gibi diğer suç sınıflarını da kapsadığını (IMF, 2001, 5) ifade etmektedir. Interpol (2023a) ise "*Mali suçlar, kötü niyetli kişiler tarafından işlenen temel hırsızlık veya dolandırıcılıktan, her kıtada ayakları olan organize suçlular tarafından yönetilen büyük ölçekli operasyonlara kadar uzanmaktadır. Bunlar, sosyal ve ekonomik etkilerinin ötesinde, genellikle şiddet suçları ve hatta terörizmle yakından bağlantılı olduklarından, önemi küçümsememesi gereken ciddi suç faaliyetleri*" olarak açıklamaktadır. FBI (Federal Bureau of Investigation-Federal Soruşturma Bürosu) mali suç birimi, "*dolandırıcılık, hırsızlık veya zimmete para geçirme ile ilgili... aldatma, gizleme veya güven ihlali ile karakterize edilen ve... fiziksel güç veya şiddet uygulanmasına veya tehdidine bağlı olmayan konulara atıfta bulunur. Bu tür eylemler, kişi ve kuruluşlar tarafından kişisel veya ticari avantaj elde etmek için işlenen*" (Freeman, 2010, 5) suçlar olarak tanımlamaktadır.

1.2. Mali Suç Kümesi

Mali Suç, bir dizi yasa dışı faaliyeti kapsayan genel bir kavramdır. Yetki alanları arasında farklılıklar olsa da, genel anlamda mali suç, kara para aklama, terörün finansmanı, ekonomik yaptırımların ihlali, rüşvet ve yolsuzluk, gibi faaliyetleri içermektedir (Refinitiv, 2018, 1). Mali suçlar, temel suç kategorileri içerisinde birbirleriyle etkileşim halindedir. Kara para aklama, terörün finansmanı, kaçakçılık ve yolsuzluk suçları, hem bireysel hem de örgütsel düzeyde kullanılabilen suçlar olarak öne çıkmakta ve bu suç türleri arasındaki bağlantıların göz ardı edilmemesi gerekmektedir. Bu bağlamda, mali suçlar aşağıdaki şekilde kategorize edilebilmektedir:

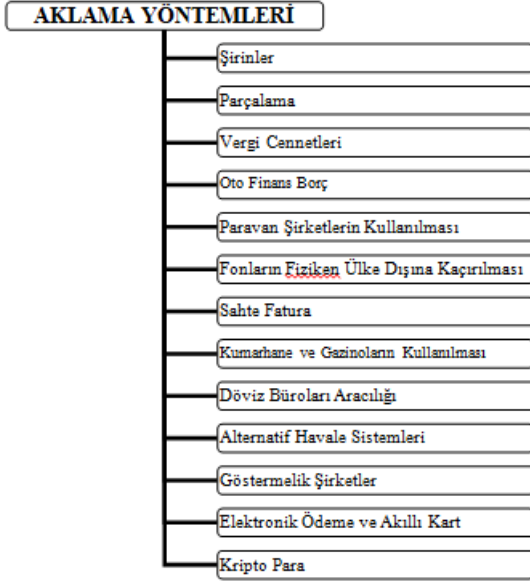
Şekil 1: Mali Suç Kümesi

Kaynak: Yazarlar tarafından yararlanılan kaynaklardan oluşturulmuştur.

Şekil 1'de görüldüğü gibi mali suçlar, çeşitli mali olayları içermektedir. Mali suçlar, aklama, terörün finansmanı, kaçakçılık, yolsuzluk ve vergi suçları gibi suçları kapsamaktadır. Bu mali suç türlerinden en önemlisini aklama suçu oluşturmaktadır. Literatürde "suç geliri (*proceeds of crime*)", "kirli para (*dirty money*)", "kara para (*black money*)" veya "suç parası (*criminal fund*)" gibi çeşitli isimlerle de bilinen aklama suçu genellikle kara para aklama olarak ifade edilmektedir. Kara para aklama suçuna yönelik tanımlamalara bakıldığında 1988 BM Viyana Sözleşmesi¹ madde 3.1'de; "Bir mülkün, söz konusu mülkün herhangi bir suçtan/suçlardan elde edildiğini bilerek, yasa dışı kaynağını gizlemek veya gizlemek amacıyla dönüştürülmesi veya devredilmesi veya bu tür suçlara karışan herhangi bir kişiye eylemlerinin yasal sonuçlarından kaçması için yardım etmek" şeklinde tanımlanmıştır. Mali Eylem Görev Gücü (The Financial Action Task Force-FATF) tarafından ise "suç gelirlerinin yasa dışı kaynağını gizlemek için işlenmesi" (Jung ve Lee, 2017, 94) olarak belirtilmektedir. MASAK tarafından belirlenen ve en çok kullanılan aklama suç türleri aşağıda yer alan Şekil 2'de yer almaktadır.

Şekil 2: MASAK Tarafından Listelenen Aklama Yöntemleri

¹ UNODC, UN Vienna 1988 Convention, <https://www.unodc.org/unodc/en/money-laundering/overview.html>, (14.09.2023).

Kaynak: MASAK, Aklama Yöntemleri, 2018, <https://masak.hmb.gov.tr/aklama-yontemleri>, (13.09.2023).

Bir diğer mali suç türü olan terörizmin finansmanı olgusuna ilk kapsamlı plan, 1999 senesinde "*Birleşmiş Milletler Terörizmin Finansmanının Bastırılması Sözleşmesi*" ile ortaya çıkmıştır. Sözleşmede, "*Herhangi bir kişinin, her ne suretle olursa olsun, tümüyle veya kısmen, terörizmin gerçekleştirilmesinde kullanılması niyetiyle veya kullanılacağını bilerek, doğrudan veya dolaylı olarak, yasa dışı bir şekilde ve kasten, fon sağlanması veya toplanması*" şeklinde belirtilmektedir. Sözleşmenin içeriğinde değinilen fiiller ise "*bir topluluğun gözünü korkutmak veya bir hükümeti ya da uluslararası kuruluşu bir şey yapmaya veya yapmamaya zorlamak için, sivil şahısların veya bir çarpışmada (savaşta) aktif görev almayan kimselerin ölümüne veya ağır yaralanmasına yol açacak eylemler ile sözleşme ekinde yer alan sözleşme ve protokollere göre suç sayılmış olan eylemler*" sıralanmaktadır (MASAK, 2018). Terörizm eylemleri için gerekli olan finans kaynakları aşağıda yer alan Tablo 1’de sınıflandırılmaktadır.

Tablo 1: Terörün Finansmanında Kullanılan Kaynakların Ayrılması

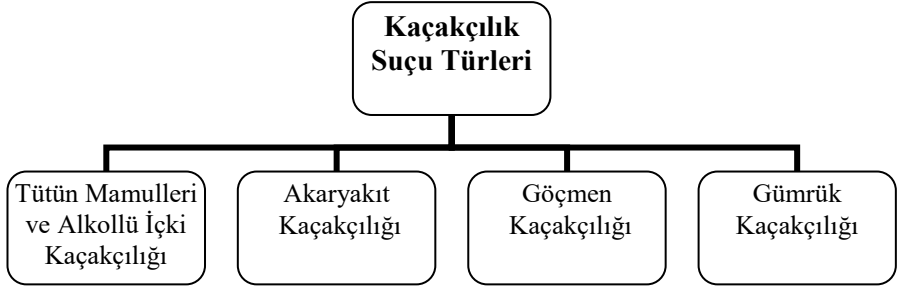
Hukuka Uygun Olmayan Kaynaklar	Hukuku Uygun Kaynaklar
Kara Para Aklama	Kâr Amacı Gütmeyen Kuruluşların Kullanılması
Uyuşturucu Kaçakçılığı	Ticari İşletmelerin Kullanılması
Silah Kaçakçılığı	Aidat ve Bağış Toplanması
İnsan Ticareti	Görsel-Basılı Yayın Organlarının Kullanılması ve Sosyal Etkinlikler
Haraç Toplama ve Fidyeye Alma	
Gasp, Hırsızlık ve Soygün	

Kaynak: Yazarlar tarafından yararlanılan kaynaklardan oluşturulmuştur.

Kaçakçılık suçu Türk Hukuk Lügatı’na göre kaçakçılık, "*Devlete vermekle mükellef olduğu vergi ve resmi vermemek için hile kullanmak, alım satımı yasak maddeleri gizlice alıp satmak ve bu suretle menfaat temin eylemektir*" şeklinde tanımlanmaktadır (Başbakanlık, 1991, 182). Dünya Gümrük Örgütü (World Customs Organization-WCO), "*Ticari eşya sevkiyatı üzerindeki vergi, resim ve harçları ödemededen kaçınmak veya buna teşebbüs*

etmek, ticari eşya için uygulanmakta olan yasaklama, sınırlama ve kısıtlamalardan kaçınmak veya buna teşebbüs etmek, herhangi bir vergi iadesi, sübvansiyon veya ödemeyi haksız yere almak veya buna teşebbüs etmek, iş hayatında meşru rekabet ilke ve uygulamalarını zedeleyici haksız ticari avantaj elde etmek veya buna teşebbüs etmek amacıyla gümrüklerin uygulanmasından sorumlu olduğu kural koyucu ve düzenleyici mevzuat hükümlerinin herhangi bir şekilde ihlali kaçakçılık sayılır" şeklinde ifade ederek tanımlamaktadır (Yaşar, 2010, 81-83). Kaçakçılık suçlarını oluşturan ve sık kullanılan suç türleri Şekil 3'de yer almaktadır.

Şekil 3: Mali Suçlara Sebep Olan Kaçakçılık Türleri

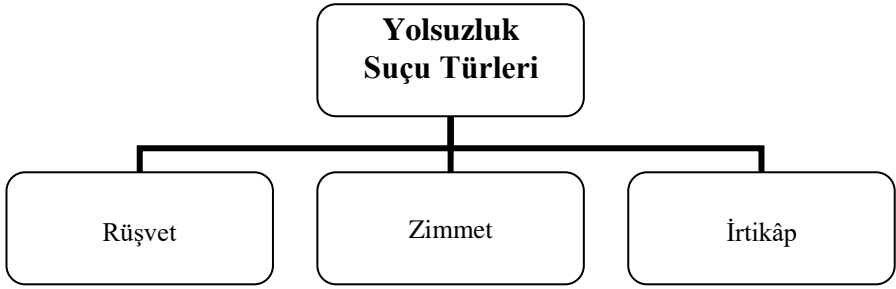

Kaynak: Yazarlar tarafından yararlanılan kaynaklardan oluşturulmuştur.

Bir diğer mali suç türlerinden olan yolsuzluk suçu, Dünya Bankası tarafından "*kamu gücünün özel çıkarlar amacıyla kötüye kullanılması*" (Shah, 2006: 2) şeklinde tanımlanmaktadır. Yolsuzluk, yolsuzluk yapan kamu görevlilerinin suç ortaklığı yoluyla suçlulara yasa dışı faaliyetlerinde yardımcı olunması nedeniyle, organize suç faaliyetleri ve hatta terörizm için verimli bir zemin oluşturmaktadır (Interpol, 2023b). Ayrıca FATF, yolsuzlukla mücadeleye büyük önem vermekte, hatta yolsuzluğun, ekonomik kalkınmaya, organize suçla mücadeleye, kanuna ve etkili yönetişime saygıya büyük zarar verme potansiyeline sahip bir kavram olarak görmektedir. Yolsuzluk ve kara para aklama özünde bağlantılı mali suç türleri olarak kabul etmektedir (FATF, 2022). Mali suç açısından yolsuzluk şeklinde çeşitli suç türleri Şekil 4'te yer almaktadır.

Şekil 4: Mali Suçlara Sebep Olan Yolsuzluk Suçları Türleri

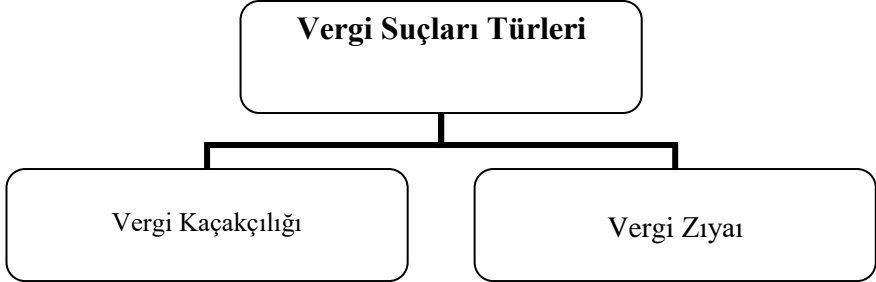

Kaynak: Yazarlar tarafından yararlanılan kaynaklardan oluşturulmuştur.

Mali suç türlerinin sonucusu olan vergi suçları, "vergi kanunlarında gösterilen maddi ve şekli ödevlerin yerine getirilmemesi veya bu ödevlere aykırı davranışlarda bulunulması nedeniyle vergi kaybına uğratılmasına ve/veya kamu düzeninin bozulmasına neden olan ve ceza hukukunda yer alan cezai müeyyidelerle cezalandırılması öngörülen fiiller" (Yüce, 2021, 48) şeklinde tanımlanmaktadır. Birçok vergi suçu bulunmasına rağmen "Vergi ziyayı" ve "vergi kaçakçılığı" suçları hazineyi mali olarak zarar veren suçlar olduğundan mali suç kapsamında nitelendirilmektedir (Aykın, 2017, 6). Şekil 5'te vergi suçları içerisinde mali suç niteliği taşıyan vergi suçları sıralanmaktadır.

Şekil 5: Mali Suçlara Sebep Olan Vergi Suçları Türleri

Kaynak: Yazarlar tarafından yararlanılan kaynaklardan oluşturulmuştur.

2. Mali İstihbarat Kavramı

Bu bölümde mali istihbarat kavramının tanımı ve mahiyetine yönelik açıklamalar yapılacak olup mali istihbarat araçlarına değinilecektir.

2.1. Mali İstihbarat

Mali kelimesi genellikle "mal ile ilgili olan, finansal, parasal ve maliyeye ilişkin" ifadeler için kullanılmaktadır. Mali istihbaratta yer alan mali kelimesinin finansal anlamı taşıdığı anlaşılmaktadır. Nitekim "Intelligence" ke-

limesi İngilizce ve Fransızca' da "*akıl, zeka*" anlamına gelirken, Türkçe' de ki "*istihbarat*" kelimesinin sözlük anlamı "*haber alma*" olarak geçmektedir. Ancak, istihbarat terminolojisinde bu iki terim farklı anlamlar taşımaktadır. Haber, genellikle işlenmemiş veya ham bilgiyi ifade ederken, istihbarat, belirli bir amaca veya ihtiyaca yönelik olarak çeşitli kaynaklardan toplanan bilgilerin analiz edilmesi, değerlendirilmesi ve işlenmesi sonucu elde edilen ürünü temsil etmektedir. Bu nedenle istihbarat, daha kapsamlı bir bilgi işleme sürecini ifade eder ve sadece basit bir haber alma eyleminin ötesine geçmektedir. İstihbarat, genellikle devletler, istihbarat servisleri veya güvenlik birimleri tarafından ulusal güvenlik, dış politika, terörle mücadele gibi konularda bilgi toplama, analiz etme ve karar alma süreçlerinde kullanılmaktadır. Bu bağlamda, "*istihbarat*" kelimesi daha spesifik ve kapsamlı bir anlam taşırken, "*haber*" daha genel bir terim olarak kullanılmaktadır (MİT¹). İstihbarat kavramı ile ilgili literatürde yer alan tanımlardan bazıları şu şekildedir. Bozeman'a (1992, 1) göre, "*Toplumların çevrelerindeki diğer toplumlar ile ilgili güvenilir bilgi derleme ihtiyacı neticesinde ortaya çıkan ve devlet mekanizmasının önemli bir faaliyeti olan çalışmalar*" Procysshyn (1998, 1) ise "*İnsanın mantıksal ilerleme yoluyla olayları çözümleyebilmesi sayesinde meydana gelen ürün*" biçiminde tanımlamaktadır.

Mali istihbarat kavramı G7 ülkelerinin 1989 Paris Zirvesi'nde ortaya çıkmıştır (Rudner, 2006: 47). Mali istihbarat "*kesin bir analitik titizlikle işlenmiş mali bilgi*" olarak tanımlanmaktadır (Sathye ve Patel, 2007: 393). Mali istihbarat, mali suçlarla mücadele kapsamında temel yöntemler arasında yer almaktadır. Mali istihbarat, adli muhasebe, uluslararası ticaret, finansal piyasalar, hukuk, güvenlik, istihbarat ve bilgi teknolojileri gibi çok disiplinli bir altyapının yanı sıra başarılı bir sonuca ulaşmak için analitik düşünme, esnek düşünme, raporlama, ekip çalışması ve işbirliği gibi çeşitli beceriler gerektirmektedir. Bu amaçla pek çok ülke, mali suçlara karşı alınan çeşitli önlemlerin kendilerine yüklediği misyonu yerine getirmek üzere mali istihbarat birimlerini oluşturmaktadır (Ünal ve Altun, 2021, 572).

Teknoloji odaklı dünyamızda mali istihbarat, sınıfının en iyisi finans ekiplerinin çalışma biçimini besleyen kurumsal bir kavramdır. Mali istihbarat, mali istihbarat birimlerinin ihtiyaç duyduğu bilgilere erişmesini sağlamak için doğru süreç ve araç setlerine sahip olmakla yönlendirilirken, mali istihbaratın kendisi daha üst düzey bir düşüncedir. Sadece toplama ve raporlama yerine veri analizidir. Sadece iş performansını raporlamak değil, değer

¹ Milli İstihbarat Teşkilatı (MİT), "İstihbarat Oluşumu", <https://www.mit.gov.tr/isth-olusum.html>, (21.09.2023).

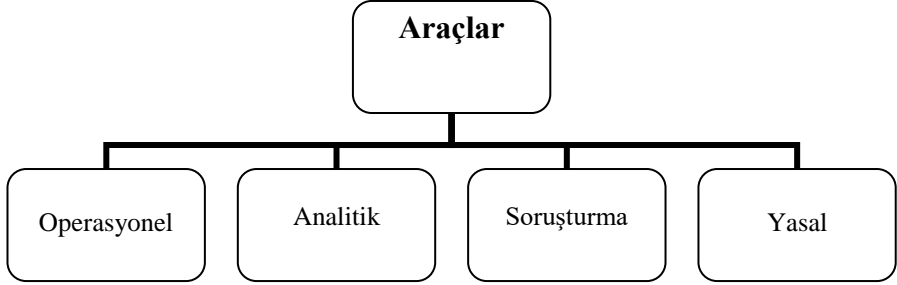
yaratan ve mümkün kılan bir öngörüdür. Bu bir yetkilendirme, proaktiflik ve uzmanlık kültürüdür (InsightSoftware, 2020). Mali istihbarat, belirli bir mali kontrol mekanizması şeklinde düşünülmelidir ve aşağıda yer alan unsurlardan oluşmaktadır:

- *"Mali istihbaratın amacı, yasallık, pratiklik, güvenilirlik ve ekonomik verimlilik bağlamında finansal işlemlere katılanların finansal eylemlerdir.*
- *Kontrol edilen nesnelere, mali sistem içinde mali işlemler gerçekleştiren şahısların yanı sıra her türlü mülkiyete sahip işletmeler, kurumlar, kuruluşlardır.*
- *Mali istihbaratın konuları, mali istihbarat alanında yetkili devlet makamları ve sivil toplum kuruluşlarıdır ve*
- *Mali istihbaratın amacı, suçtan kara para aklama ve terörizmin finansmanı ile ilgili olan ya da olabilecek mali işlemleri önlemek, tespit etmek ve sona erdirmektir" (Reznik, vd., 2021, 4).*

2.2. Mali İstihbarat Araçları

Mali istihbarat, piyasada gerçekleşen finansal işlemler hakkında bilgi toplanması, analiz edilmesi ve gerektiğinde ilgili taraflara raporlanması olarak tanımlanabilmektedir. Mali soruşturmalar ise suçluların geride bıraktıkları finansal parmak izlerinin tespit edilerek suçlulara ulaşılmasını amaçlayan süreci oluşturmaktadır. Finansal sistemdeki gelişmeler sonucunda ortaya çıkan birçok finansal araç, mali suç işleyenler için de yeni teknikler sunmaktadır. Buna paralel olarak finansal sistem içerisinde işlenen suçların soruşturulması yeni ve farklı düzeylerde mali istihbarat araç ve yöntemlerinin kullanılmasını gerekli kılmaktadır (Aykın, 2009, 3-4). IMF (2004), mali istihbarat birimleri tarafından kullanılmak üzere mali suç faaliyetlerini önlemek ve tespit etmek amacıyla bir takım araçlar ortaya çıkarmıştır. Bu araçlar Şekil 6'da gösterilmektedir.

Operasyonel araçlar, mali suçlarla ilgili bilgi toplama amacını taşımaktadır ve bu amaca ulaşmak için mali suçları ve suç faillerini raporlama ve açıklama konularında hizmet vermektedir (Gordon, 2012: 784). Bu araçlar, verileri analiz etmek için kullanılan analitik araçları içermekte ve bir uyum analiz aracı, taktik analiz aracı, operasyonel analiz aracı ve stratejik analiz aracı gibi özel yöntem ve teknolojileri içermektedir (Coelho, vd.: 2019, 7).

Şekil 6: Mali İstihbarat Araçları

Kaynak: Yazarlar tarafından yararlanılan kaynaklardan oluşturulmuştur.

Ayrıca, soruşturma araçları da suç şüphelerini tespit etmek ve suçlu tarafların sorumluluğunu kanıtlamak amacıyla deliller kullanılarak sağlanmaktadır. Bu araçlar arasında uyarı araştırması, yanlış pozitif veya yanlış negatif raporların incelenmesi, anormallik araştırması, işlem modelinin incelenmesi ve müşteri profili yer almaktadır (IMF, 2004, 56). Son olarak, mali suç faaliyetlerine karşı yasal önlemler almak için yasal araçlar kullanılmakta, bunlar arasında kara para aklamayı, terörün finansmanını, yolsuzluğu önleme yasası ve FATF tavsiyeleri gibi yasal düzenlemeler bulunmaktadır (Sathye ve Patel, 2007, 394-395.).

3. Mali Suçlarla Mücadelede Mali İstihbaratın Kullanımı

Bu bölümde mali suçlarla mücadelede yer alan mali istihbarat birimleri hakkında bilgiler sunulacaktır. Mali suçlarla mücadelede mali istihbaratın rolüne ve mücadelenin önemine değinilecektir.

3.1. Mali İstihbarat Birimleri

Mali suçlarla mücadele etmek amacıyla "*Mali İstihbarat Birimleri*" kurulmuştur. Bu birimler "*şüpheli işlem raporlarının, ilgili kara para aklama bilgilerinin, ilgili öncül suçların ve terörün finansmanının alınması ve analizi için ulusal merkezler olarak hizmet vermek*" şeklinde faaliyet gösteren birimlerdir. EGMONT tarafından yapılan tanımlamada "*kara para aklama ve terörizmin finansmanı ile mücadele amacıyla; suç gelirleri ve terörizmin potansiyel finansmanına ilişkin bilgiler ile ulusal mevzuatın gereği olarak kendisine bildirilmesi zorunlu finansal bilgileri almak (ve eğer mevzuatla yetkili kalmışsa istemek), analiz etmek ve bu analiz sonuçlarını yetkili otoritelere dağıtmakla görevli ulusal nitelikte merkezi birim*" olarak ifade etmektedir (EGMONT, 2004, 1).

Mali istihbarat birimleri, belirlenmiş kuruluşlardan, işletmelerden ve profesyonellerden finansal bilgi toplayan, bu bilgileri işleyen ve gerektiğinde bu bilgileri kara para aklama ve öncül suçlarını tespit etmek ve araştırmak amacıyla belirlenmiş ulusal makamlara veya yabancı kurumlara ileten ulusal bir kurum olarak tanımlanmaktadır (Kanak, 2016). Mali istihbarat birimleri, ulusal ve uluslararası kurumlar ve yetkililer arasında işbirliği ve bilgi alışverişi için bir veri değişim platformu olarak hizmet vermektedir (Ping, 2005; Rudner, 2006). Mali istihbarat birimlerinin kapsamı, finansal kurumları kapsamaktan finansal olmayan kuruluşlardan gelen bilgilerle ilgilenmeye kadar genişlemiştir (Gwintsa, 2005).

Mali istihbarat birimi, şüpheli faaliyet raporlarının ve kara para aklama, ilgili öncül suçlar, terörizmin finansmanı ve nükleer silahların yayılmasına ilişkin finansmanla ilgili diğer bilgilerin alınması ve analizi için ulusal bir merkez olarak hizmet etmektedir. Bu hizmetleri yerine getirirken mali istihbarat biriminin üç temel hedefi bulunmaktadır (Bailiwick of Guernsey FIU, 2023):

- İşlem ve faaliyetlere teşebbüs de dâhil olmak üzere suç teşkil eden davranışlarla (kara para aklama, terörün finansmanı ve kitle imha silahlarının yayılması dâhil ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere) ilgili istihbarat toplamak, analiz etmek ve yaymak;
- Yurt içinde ve yurt dışında diğer Mali İstihbarat Birimleri ve benzeri diğer kurum ve kolluk kuvvetleri ile bilgi alışverişinde EGMONT Grup ilkeleri ve FATF Tavsiyeleri doğrultusunda hareket etmek;
- Mali suçlarla ilgili eğilim ve kalıpların belirlenmesine yönelik olarak FATF standartları ve metodolojisine uygun olarak stratejik analiz yapmak.

Mali istihbarat birimlerinin bu üç temel hedefi yerine getirmesi mali suçlarla mücadele açısından önem arz etmektedir. Nitekim mali suçların sınıraşan özelliği bu suçlarla mücadelede yerel olduğu kadar küresel çabaların da olmasını gerektirmektedir. Bu doğrultuda FATF ve EGMONT Grup çalışmaları mali istihbarat birimlerince takip edilmeli ve ülke uygulamalarında yer almalıdır.

3.2. Mali Suçlarla Mücadele Bakımından Mali İstihbaratın Rolünün Değerlendirilmesi

Mali istihbarat birimlerinin işlevleri için kritik olan, çeşitli kaynaklardan bildirim alma yetkisidir. Bunlar arasında raporlama yapan kuruluşlardan

gelen olağandışı veya şüpheli işlem raporları, nakit işlem raporları, döviz ithalat ve ihracat beyanları, banka havaleleri raporları ve diğer eşik bazlı beyanlar veya yerli ve yabancı resmi makamlardan gelen açıklamalar yer almaktadır. Mali istihbarat birimlerinin temel işlevi, belirli hedefleri belirlemek için bu bilgileri analiz etmek ve bu olası hedefler ile suç gelirleri, öncül suçlar, kara para aklama ve terörün finansmanı arasındaki bağlantıları belirlemek için belirli faaliyetlerin izini takip etmektir. Geniş bir yelpazede yerli ve yabancı bilgilerin merkezi bir toplanma noktası olarak mali istihbarat birimleri, büyük ve karmaşık mali işlemlerden ortaya çıkan ve olası mali suçlara, kara para aklamaya ve terörün finansmanına işaret eden kalıpları ve eğilimleri ortaya çıkarmaya hazırdır. Bu bilgiler, mali istihbarat birimlerinin yanı sıra yerli ve yabancı kolluk kuvvetleri ve denetleyici veya düzenleyici kurumlar tarafından yürütülen soruşturmalar için kritik öneme sahiptir (Belize FIU, 2016).

Mali suçların ekonomi, toplum ve bireyler üzerindeki etkisi büyüktür ve bu risklerin azaltılması için farkındalığın artırılmasını ve harekete geçilmesini zorunlu kılmaktadır. Bireylerin, işletmelerin ve hükümetlerin mali suçları önleme, tespit etme ve bunlardan kurtulma konusunda oynayacakları roller vardır. Önleme stratejileri şunları içermektedir:

- Güçlü iç kontrollerin uygulanması,
- Müşteriler ve karşı taraflar hakkında durum tespiti yapılması ve
- Çalışanlar ve paydaşlar arasında farkındalığın artırılmasıdır.

Tespit stratejileri arasında şüpheli faaliyetleri belirlemek ve işlemleri izlemek için yapay zekâ ve makine öğrenimi kullanmak yer almaktadır. Buna ek olarak, düzenlemeler ve uyumluluk gereklilikleri de mali suç riskini azaltmak için çok önemlidir. Finansal kurumlar ve işletmeler, kara para aklamayı önleme yasaları ve düzenlemeleri de dâhil olmak üzere çeşitli düzenleyici çerçevelere tabidir. Bu çerçevelere uyum, mali suç riskini azaltmak ve yasal ve itibarla ilgili sonuçlardan kaçınmak için kritik öneme sahiptir (KYCHUB, 2023). Elde edilen verilerin işlenmesi sonucu ortaya mali istihbarat çıkmaktadır.

Mali istihbarat birimleri tarafından oluşturulan kesin bir analitik titizliği takiben işlenmiş mali bilgiler, mali istihbarat haline gelmektedir. Mali istihbarat için veri toplama, verilerin hangi kurumlar aracılığıyla toplandığı, hangi verilerin toplandığı (raporlanabilir gerçekler), verilerin nasıl toplandığı (raporlama şablonları) ve verilerin ne zaman toplandığı (raporlama zamanlaması) gibi özelliklerin dikkate alınmasını içermektedir (Sathye ve

Patel, 2007). Bu nedenle, veri kalitesi mali istihbaratın en iyi şekilde üretilmesi için esas teşkil etmektedir. Mali istihbarat birimi tarafından elde edilen verilerin doğruluğunun yüksekliği mali istihbaratın en üst düzeyde oluşmasını sağlayacaktır.

Genel olarak, mali suç gelirleri analiz edilirken, daha fazla insan bunları yolsuzluk kaynaklı gelirler olarak anlamaktadır. En üst düzeyde mali istihbaratın (izleme) doğrudan zorunlu ve isteğe bağlı olarak ikiye ayrıldığı da vurgulanmalıdır. Özellikle, zorunlu mali istihbarat (izleme) eşik mali işlemlerin izlenmesini ve isteğe bağlı izleme - şüpheli mali işlemlerin izlenmesini içermektedir. Dolayısıyla, hem eşik hem de şüpheli mali işlemler mali istihbarata (izlemeye) tabidir (Utkina vd., 2022, 3). Mali istihbaratın paylaşılması ve gelişen tehditlere hızlı bir şekilde yanıt vermek için firmalar ve kurumlarla birlikte çalışmak, mali suçları tespit etme ve durdurma konusunda fayda sağlamaktadır. (Pritchard, 2022). Mali suçlarla mücadele, bilgi paylaşımının artırılması ve mali suçlarla bağlantılı mali faaliyet, tehdit ve risk verilerin hem yurt içinde hem de uluslararası düzeyde daha etkin bir şekilde kullanılmasıyla iyileştirilebilir.

3.3. Mali Suçlarla Mücadelenin Önemi

Mali suçlar ve yasa dışı akışlarla ilgili sorunlar tüm ülkeleri ama özellikle de gelişmekte olan ülkeleri yakından ilgilendirmektedir. Mali suçlardan kaynaklanan yasa dışı mali akışlar, gelişmekte olan ülkelerin uzun vadeli kalkınmalarını finanse edebilecek kaynakları ellerinden almakta ve demokratik yönetişimin temelini zayıflatmaktadır (OECD, 2011). Mali suçlar, büyük kuruluşları, hükümetleri, finans kurumlarını, işletmeleri ve bireyleri etkileyen küresel bir sorun haline gelmiştir. Mali suçların önlenmesi ve tespiti büyük bir zorluktur çünkü etkileri çeşitli şekillerde hissedilebilmektedir. Mali suçların ayrıca terör finansmanına yardım ve yataklık ettiği ve ulusların ekonomik kalkınmasına zarar verdiği tespit edilmiştir. Hükümetler ve düzenleyici makamlar sürekli olarak mali suçları izlemenin ve kontrol etmenin yollarını ararken, suçlular da oyunun bir adım önünde olmak için yenilikçi taktikler geliştirmektedir. Mali suçluların nasıl çalıştığına dair tek bir model yoktur. Faaliyetleri toplumun geniş bir yelpazesini kapsamakta ve basitten son derece sofistike olana kadar değişebilmektedir. Mali suçlar dünya çapında mali sistemlerin güvenliğini ve sağlamlığını tehdit etmektedir (NameScan, 2020).

Özellikle ekonomilerin sınır ötesi bir hal alması ve iletişim ve bilgi teknolojilerindeki ilerlemeler mali suçları ve diğer suistimalleri kolaylaştırmaktadır. Hükümetler ekonomilerini yeni küresel ekonomiye katılacak ve bu

ekonominin faydalarından yararlanacak şekilde konumlandırmaya ve ortaya çıkabilecek çeşitli sorunları yönetmeye çalışırken, uluslararası mali suçlar ve suistimallerle mücadelede daha fazla öncelik vermektedirler (Witherell, 2004, 1). Mali suçlarla mücadelede yönelik mevcut küresel çerçevenin olabildiğince etkili olmadığı ve kara para aklama, terörizm, cinsel istismar kölelik, yaban hayatı kaçakçılığı ve uyuşturucu kaçakçılığı, gibi modern suçlar da dâhil olmak üzere günümüzde toplumun karşı karşıya kaldığı en kötü sorunlardan bazılarını destekleyen yasa dışı finans akışının tespit edilmesi ve durdurulmasına yardımcı olmak için uluslararası, bölgesel ve ulusal düzeylerde daha fazla şey yapılması gerektiği konusunda giderek artan bir fikir birliği bulunmaktadır. (Deloitte, 2023, 2).

Mali suçların ve suistimallerin gerçek maliyeti çok büyüktür. Özellikle gelişmekte olan ve geçiş ekonomilerinde sosyal ve ekonomik ilerlemeyi geciktirmektedir. Ticaret ve yatırım akışları, mali piyasaların işleyişi ve bütünlüğü ve dolayısıyla kaynakların tahsisi bozulmaktadır. En önemlisi, demokratik kurumlara duyulan güven ve modern bir dünya ekonomisine yönelik kamuoyu desteği ciddi şekilde zarar görmektedir (Witherell, 2004, 1). Bu sebeple mali suçlarla mücadele giderek önem kazanmaktadır. FCA, mali suçlarla mücadelenin önceliklerinin temelini oluşturduğunu ve bunun ışığında, mali suç ortamında bir dizi farklı alanda hızla harekete geçtiğini belirtmektedir. FCA, firmaların mali suç risklerini yönetmek için sağlam bir yönetişime, etkili prosedürlere ve yeterli iç mekanizmalara sahip olmalarını beklemektedir. Bu sistemler ve kontroller statik olmamalıdır ki mali suç tehditleri geliştikçe gelişmeye devam etmeleri gerekmektedir. Son zamanlarda, hayat pahalılığı krizinin bir sonucu olarak, diğer şeylerin yanı sıra, kredi ücreti dolandırıcılığı ve hayalet komisyonculuk gibi dolandırıcılıklarda artışla birlikte değişen riskler olmuştur, Sistemlerin ve kontrollerin de düzenleme ve rehberlikte gelen değişiklikleri dikkate alacak şekilde güncellenmesi gerekmektedir (Norton Rose Fulbright, 2023).

Mali suçlarla mücadele için oluşturulan küresel çerçeve, yedi temel konuyu incelemektedir. Bunlar (Deloitte, 2023):

1. Mali suç risk yönetimi için küresel sistemik iyileştirmeler,
2. Kamu özel ortaklığının ilerletilmesi,
3. Sınır ötesi ve yerel bilgi paylaşımının iyileştirilmesi,
4. Veri kullanımının ve kalitesinin iyileştirilmesi,
5. Şüpheli faaliyet raporlamasında reform yapılması,
6. Mali suçlara uyum standartlarının ve kılavuzlarının tutarsız veya tutarsız uygulanmasını azaltmak ve mevzuata açıklık sağlamak ve

7. Yasa dışı finansla mücadele için teknoloji kullanımının artırılması ve geliştirilmesidir.

Küresel çerçevede bünyesinde yer alan yedi temel konu mali suçlarla mücadelede kapsamlı bir çerçeve sunmaktadır. Günümüzde giderek yaygın hale gelen mali suçların, önlenmesi ve suçun ortaya çıkması akabinde gerekli yaptırımların uygulanması mücadelenin etkinliği açısından önem arz etmektedir. Nitekim teknolojinin finansal alanda yer alması mali suçlarla mücadelede finansal teknolojiden faydalanılmasını gerekli kılmaktadır. Bu sebeple ülke mali istihbarat birimlerinin mali suçlarla mücadelede finansal teknolojiden yararlanması gerekmektedir.

Sonuç

Mali suçlar, kara para aklama, terörün finansmanı, kaçakçılık, yolsuzluk ve vergi suçlarını kapsayan geniş bir suç kümesinden oluşmaktadır. Bu suçların ortaya çıkardığı ekonomik, güvenlik, sosyal ve siyasi etkiler düşünüldüğünde bu alanda ulusal ve uluslararası düzeyde mücadele edilmesi gereği ortaya çıkmaktadır. Yerel olarak mali istihbarat birimleri tarafından yürütülen bu mücadele küresel anlamda başta FATF ve EGMONT Grup olmak üzere pek çok uluslararası aktör tarafından da yapılmaktadır. Mali suçların sınıraşan özelliği ve yaratmış olduğu ekonomik kaybın tespitinin tam anlamıyla hesaplanmadığı düşünüldüğünde mali suçlarla mücadelede en önemli katkının mali istihbarat neticesinde elde edilecek bilgi ve bulgular olduğu düşünülmektedir.

Mali suçlar kümesinde yer alan ve yasa dışı faaliyetlerde bulunan bireyler ve kurumların ekonomik kazançları mali suç olarak değerlendirilmektedir. Bu tür hukuki olmayan kazançlara karşı mücadele için belirli tipolojilerin oluşturulması büyük önem taşımaktadır. Bu amaçla, suçun tanımının net bir şekilde yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Ayrıca, suçun işlenmesine katkı sağlayan faktörler, sıklıkla gerçekleşen mali suç türleri, risk analizleri ve suç işleyenlerin karakteristik özellikleri gibi konuların tespit edilmesi, mali suçla mücadelede kritik rol oynamaktadır. Bu durum mali istihbaratı, mali suçlarla mücadele açısından vazgeçilmez bir araç haline getirmektedir. Zira

mali suçların önlenmesi, suçluların tespit edilmesi ve adaletin sağlanması için mali istihbarat en temel bir unsurdur.

Genel olarak "*mali istihbarat*" mali istihbarat birimleri tarafından finansal verilerin izlenmesi, elde edilen istihbaratın paylaşılması, soruşturmalarda desteklenmesi, politika oluşturulması ve risk değerlendirilmesi şeklinde gerçekleştirilmektedir. Bu faaliyetler neticesinde mali istihbaratın temel amacı düşünüldüğünde ülkelerin ulusal güvenlik stratejilerinin önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Bu sebeple mali istihbaratın daha da geliştirilmesi ve daha fazla uluslararası işbirliği ile mali suçlarla mücadelede daha büyük başarılar elde edilmesini sağlamak için çaba gösterilmesi gerekmektedir. Bu amaçla mali suçlarla mücadelede mali istihbarat birimleri tarafından yerel ve küresel çapta bilgi paylaşımına önem verilmesi, tipolojilerin oluşturulması ve veri kalitesinin iyileştirilmesi gerekmektedir. Ayrıca ülkelerin mali suçlarla ilgili mevzuatlarında önleme ve mücadele revizyonlarının yapılması ve günümüzde giderek yaygınlaşan finansal teknolojinin mali istihbaratın elde edilmesinde etkin bir şekilde kullanılması sağlanmalıdır.

Kaynakça

- Aykın, H.** (2017). Mali Suç ve Mali Suçla Mücadele. **Vergi Dosyası**. 19 Eylül 2023 tarihinde <https://vergidosyasi.com/2017/01/02/mali-suc-ve-mali-sucla-mucadele/> adresinden alındı.
- Aykın, Hasan** (2009). Aklama ve Terörün Finansmanı Suçları ile Mücadele Aracı Olarak Mali İstihbarat Birimi. **Kriminoloji Dergisi**. Cilt 1, Sayı 2.
- Bailiwick of Guernsey FIU.** (2023). Objectives. 20 Eylül 2023 tarihinde <https://guernseyfiu.gov.gg/article/175965/Objectives> adresinden alındı.
- Başbakanlık Basımevi.** (1991). Türk Hukuk Lügati.16 Eylül 2023 tarihinde <https://bozbel.files.wordpress.com/2013/01/tc3bcrk-hukuk-lc3bcgatc4b1.pdf> adresinden alındı.
- Belize FIU,** Who we are, 2016, <https://fiubelize.org/who-we-are/>, (21.09.2023).
- Bozeman, Adda.** (1992). **Strategic Intelligence and Statecraft**, Selected Essays, London, Brassey's Inc.
- Chamlin, Mitchell B. ve Kennedy Mary Baldwin** (1991). The Impact Of The Wilson Administration On Economic Crime Rates. *Journal of Quantitative Criminology*. Vol. 7 No. 4, ss. 357-372.

- Coelho R., Simoni M. De ve Prenio J.** (2019). FSI Insights On Policy Implementation No 18: **Suptech Applications For Anti-Money Laundering**, 15 Eylül 2023 tarihinde <https://www.bis.org/fsi/publ/insights18.pdf> adresinden alındı.
- Deloitte.** (2023). The Global Framework For Fighting Financial Crime, Overview. 13 Eylül 2023 tarihinde <https://www.deloitte.com/content/dam/assets-shared/legacy/docs/gx-fsi-iif-financial-crime-report-overview.pdf> adresinden alındı.
- Dimitriou N.** (2023). Types of Financial Crime: Definition, Examples & Trends, 12 Eylül 2023 tarihinde <https://seon.io/resources/financial-crimes/#h-what-is-financial-crime> adresinden alındı.
- Egmont Group.** (2004). Statement of Purpose of the Egmont Group of Financial Intelligence Units, Guernsey. 25 Eylül 2023 tarihinde <https://www.cbr.ru/Content/Document/File/123806/Statement2004.pdf> adresinden alındı.
- FATF.** (2002). Corruption. 24 Eylül 2023 tarihinde [https://www.fatf-gafi.org/publications/corruption/?hf=10&b=0&s=desc\(fatf_releasedate\)](https://www.fatf-gafi.org/publications/corruption/?hf=10&b=0&s=desc(fatf_releasedate)), adresinden alındı.
- Freeman, Richard B.** (2010). Financial Crime, Near Crime, And Chicanery in The Wall Street Meltdown. **Journal of Policy Modeling**. Vol.32, Iss. 5.
- Gordon, Richard K. (2012). Terrorism Financing Indicators For Financial Institutions in The United States. Case Western Reserve **Journal of International Law**. 44(3). ss. 765-772.
- Hobbs D.,** (1994). Professional And Organised Crime in Britain. ed. M. Maguire, R. Morgan, & R. Reine. **The Oxford Handbook of Criminology**. Oxford, UK: Clarendon Press. ss. 441-468.
- IMF.** (2004). Financial Intelligence Units: An Overview. 10 Eylül 2023 tarihinde www.imf.org/external/pubs/ft/fiu/fiu.pdf adresinden alındı.
- IMF.** (2001). Financial System Abuse, Financial Crime and Money Laundering Background Paper. 17 Eylül 2023 tarihinde <https://www.imf.org/external/np/ml/2001/eng/021201.htm> adresinden alındı.
- IMF.** (2004). Financial Intelligence Units: An Overview. 17 Eylül 2023 tarihinde www.imf.org/external/pubs/ft/fiu/fiu.pdf adresinden alındı.
- InsightSoftware.** Financial Intelligence 101: What It Is (And Why Your Organization Needs It), 22 Eylül 2023 tarihinde <https://insightsoftware.com/blog/financial-intelligence-101-what-it-is-and-why-your-organization-needs-it/> adresinden alındı.

- Interpol (a).** (2023). Financial Crimes. 12 Eylül 2023 tarihinde <https://www.interpol.int/Crimes/Financial-crime> adresinden alındı.
- Interpol (b).** (2023). Corruption. 15 Eylül 2023 tarihinde <https://www.interpol.int/Crimes/Corruption> adresinden alındı.
- Jung, Jeyonk ve Lee Julak** (2017). Contemporary Financial Crime. **Journal of Public Administration and Governance**. 7(2), ss. 88-97.
- Kychup.** (2023). The Impact of Financial Crimes on the Economy, Society, and Individuals. 22 Eylül 2023 tarihinde <https://www.kychub.com/blog/the-impact-of-financial-crimes/> adresinden alındı.
- MASAK.** (2018). Aklama Yöntemleri. 13 Eylül 2023 tarihinde <https://masak.hmb.gov.tr/aklama-yontemleri> adresinden alındı.
- MASAK.** (2018). Uluslararası Mücadele. 13 Eylül 2023 tarihinde <https://masak.hmb.gov.tr/uluslararasi-mucadele-tf> adresinden alındı.
- NameScan.** (2020). Financial Crime, 13 Eylül 2023 tarihinde <https://insights.namescan.io/knowledgebase/financial-crime/> adresinden alındı.
- Norton Rose Fulbright.** (2023). Financial Crime Outlook. 13 Eylül 2023 tarihinde <https://www.nortonrosefulbright.com/en/knowledge/publications/d141b75e/financial-crime-outlook-2023-and-beyond#section3> adresinden alındı.
- OECD.** (2011). Fighting Financial Crime. 15 Eylül 2023 tarihinde <https://www.oecd.org/ctp/fightingfinancialcrime.htm> adresinden alındı.
- Pickett K.H. Spencer ve Pickett Jennifer M.** (2002). **Financial Crime Investigation and Control**, John Wiley & Sons Yayınları.
- Pradel, Jean** (2011). Malî Suçluluk Kavramlar Ve Temel Açıklamalar, Çeviri: Zeynel T. Kangal, **Journal of Istanbul University Law Faculty**, c. 60, sayı. 1-2, 2011, ss. 309-323.
- Pritchard S.** (2022). Fighting Financial Crime – The Force Multiplier Effect, The Financial Crime Summit – 11od County Hall. London, 13 Eylül 2023 tarihinde <https://www.fca.org.uk/news/speeches/fighting-financial-crime-force-multiplier-effect> adresinden alındı.
- Procyshyn, T.W.** (1998). **The Coming Intelligence**. Montreal, Canadian Forces College Press.
- Refinitiv.** (2018). Revealing The True Cost Of Financial Crime, 12 Eylül 2023 tarihinde <https://www.refinitiv.com/en/resources/special-report/true-cost-of-financial-crime-global> adresinden alındı.

- Reznik Oleg, Utkina Maryna ve Bondarenko Olha.** (2021). Financial Intelligence (Monitoring) As An Effective Way In The Field Of Combating Money Laundering. *Journal of Money Laundering Control*. vol. 26, Issue 1, ss. 94-105.
- Rudner, Martin** (2006). Using Financial Intelligence Against The Funding Of Terrorism. **International Journal of Intelligence and Counter Intelligence**. Vol. 19 No. 1, pp. 32-58.
- Sathye, Miland ve Patel Chris** (2007). Developing financial intelligence: an assessment of the FIUs in Australia and India. **Journal of Money Laundering Control**, Vol. 10 No. 4, pp. 391-405.
- Shah Anwar** (2006). Corruption and Decentralized Puplic Governance. **World Bank Policy Resaerch Working Paper**. No. 3824. © World Bank, Washington, DC.
- Sudjianto Agus, Sheela Nair., Ming Yuan, Aijun Zhang, Kern Daniel ve Díaz C. Fernando** (2010). Statistical Methods for Fighting Financial Crimes. **Technometrics**. S. 52.
- Unit21.** (2023). Financial Crime Main Types, Consequences, + Real-Life Examples, 13 Eylül 2023 tarihinde <https://www.unit21.ai/fraud-aml-dictionary/financial-crime> adresinden alındı.
- Unodc.** (1988). UN Vienna 1988 Convention, 14 Eylül 2023 tarihinde <https://www.unodc.org/unodc/en/money-laundering/overview.html> adresinden alındı.
- Utkina, M., Reznik, O. & Pavlenko, L.** (2022), Financial intelligence (monitoring) during the martial law: main challenges and key points. *Journal of Money Laundering Control*, Vol. ahead-of-print No. ahead-of-print. <https://doi.org/10.1108/JMLC-06-2022-0093>
- Ünal, Seyfettin ve Altun M. Özgür** (2021). The Role Of Financial Intelligence in Combating The Financing Of Terrorism. **Journal Of Money Laundering Control** Vol. 24 No. 3, pp. 571-583.
- Witherell William** (2004). Combating financial crime through international standards and cooperation. In: *FRAUD2004: The Fifth Ifex International Fraud and Financial Crime Convention*. 2004. p. 1-3..
- Yaşar, Mustafa.** (2010). Dünya Gümrük Örgütüncü Benimsenen Kaçakçılık Tanımı. **Gümrük Dergisi**, S.42.
- Yüce Mehmet.** (2021). **Vergi Kaçakçılığı Suçu ve Yargılama Usulü**, Ankara: Adalet Yayınevi.

Beyan ve Açıklamalar/Disclosure Statements ||

1. Bu çalışmanın yazarı, **Bilgi Dergisi**'nce beyan edilen araştırma ve yayın etiği ilkelerine uyduğunu beyan etmektedir (The author confirms that his work complies with the principles of research and publication ethics announced by **Bilgi**).
2. Yazar tarafından herhangi bir çıkar çatışması beyan edilmemiştir ve araştırmadan herhangi bir üçüncü şahıs/kurumun etkilenebileceğine dair bildirim bulunmamaktadır (No potential conflict of interest and the research's effects on any person/institution was reported by the author).
3. Makalenin tamamının Hüseyin Akkaya ve Mehmet Yüce tarafından kaleme alınmış olduğu bildirilmiş ve ilave bir teşekkür konusu belirtilmemiştir (It was reported that the article was written by Hüseyin Akkaya ve Mehmet Yüce, as no additional acknowledgement has been made).

Extended Abstract

The Role of Financial Intelligence in the Fight Against Financial Crimes

Hüseyin Akkaya and Mehmet Yüce

This study deals with the definition and types of financial crimes and the concepts of financial intelligence used in combating financial crimes. The study consists of three parts. The first part includes a detailed examination of the concept of financial crimes, the second part includes the definition of financial intelligence and the tools used, and the last part includes the role of financial intelligence units and their importance in combating financial crimes.

Financial crimes are known as crimes that cover all kinds of illegal activities related to financial institutions and markets. Examples of these crimes include money laundering, terrorist financing, corruption, smuggling and tax crimes. The general definition of financial crime includes the illegal acquisition of financial assets by individuals or groups. There are different definitions in the literature, but financial crimes are generally accepted as illegal acts committed for the purpose of obtaining financial gain. In this study, financial crime types include laundering, terrorist financing, smuggling, corruption and tax crimes.

Financial intelligence refers to the process of collecting, analyzing and reporting information about financial transactions. Financial intelligence is an important tool in the fight against financial crimes. Financial intelligence involves analyzing financial data and requires skills from various disciplines. Financial intelligence tools include analytical tools, operational tools, investigative tools and legal tools.

This study provides detailed information on the establishment and functions of "Financial Intelligence Units", their role in the fight against financial crimes, the importance of financial crimes and strategies to combat them. Financial Intelligence Units are national centers established to combat financial crimes and collect and analyze important information such as suspicious transaction reports, money laundering information, and terrorist financing and transmit them to the relevant authorities. They promote national and international cooperation and information sharing. This fight, which is carried out locally by financial intelligence units, is also carried out globally by many international actors, especially the FATF and the EGMONT Group. Considering the transnational nature of financial crimes and the fact that the economic loss caused by financial crimes cannot be fully calculated, it is believed that the most important contribution to the fight against financial crimes will be obtained as a result of financial intelligence.

Financial crimes include a wide range of crimes such as money laundering, terrorist financing, smuggling, corruption and tax crimes. Since these crimes have economic, security, social and political impacts, they need to be combated at national and international level. The transnational nature of financial crimes and the fact that economic losses cannot be calculated precisely emphasize the importance of financial intelligence. The struggle in this field is carried out by many actors at national and international level. The definition of financial crimes should be clearly defined and it is of great importance to identify the factors that contribute to the commission of the crime, types of crimes, risk analysis and the characteristics of the perpetrators. Financial intelligence is used for purposes such as monitoring financial data, sharing intelligence, supporting investigations, policy formulation and risk assessment. It is an important part of national security strategies. Further development of financial intelligence and increased international cooperation are important to achieve greater success in the fight against financial crime.